

Матеріали та методи. У дослідження залучено 90 пацієнтів віком від 18 до 55 років, хворих на алергодерматози. Пацієнтів було розподілено на групи: перша група (30 пацієнтів) у комплексному лікуванні одержувала антигістамінні препарати I покоління, друга група (30 пацієнтів) – міасер по 10 мг/добу, третя група (30 пацієнтів) у комплексному лікуванні одержувала антигістамінні препарати та міасер по 10 мг/добу. Тривалість курсу лікування становила 4 тиж.

Для оцінки вираженості свербіжів використовували візуальну аналогову шкалу (ВАШ) від 0 до 10 балів. Для визначення ступеня порушення з боку психоемоційного стану використовували шкалу депресії та тривоги. Вивчення даних параметрів проводили до та після лікування.

Результати та їх обговорення. У хворих на алергодерматози за частотою психопатологічних розладів було відмічено порушення сну, настрою, депресивні та тривожні прояви (82,5%). Вираженість свербіжів до лікування у пацієнтів усіх груп достовірно не відрізнялася і становила $8,5 \pm 0,9$ бала. Після лікування цей показник достовірно змінився і становив у першій групі $3,5 \pm 0,5$ бала, другій – $5,2 \pm 0,3$ бала і у третій – $2,1 \pm 0,1$ бала. Депресивні та тривожні прояви були більш купіровані у хворих другої та третьої груп, причому в пацієнтів третьої групи зменшення ступеня вираженості свербіжів наставало на 3–4 доби раніше, ніж у пацієнтів першої та другої груп.

Висновки. Таким чином, використання в комплексному лікуванні хворих на алергодерматози антидепресивного препарату міасер сприяє зменшенню інтенсивності свербіжів та його більш ранньому купіруванню і більш ранньому настанню регресу психосоматичних порушень. Отже, міасер викazuje вплив не лише на депресивні тривожні розлади, порушення настрою та сну, а й на наявність та інтенсивність свербіжів. Препарат міасер у дозі 10 мг на добу на ніч доцільно використовувати у лікуванні хворих на алергодерматози.

Адренореактивність у хворих на псоріаз

Г. О. Семко, О. В. Левицька, О. О. Єрещенко

ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України»

Псоріаз – хронічне рецидивне захворювання, що маніфестує переважно в молодому, працездатному віці, нерідко на тлі сильних психоемоційних навантажень. Розвиток патологічних процесів при псоріазі не обмежується формуванням уражень тільки шкіри, а призводить до порушень функцій різних органів і систем організму і характеризується стійкими змінами структурної організації та функціональної активності мембран. Доведено, що у хворих на псоріаз з легким та середнім ступенем тяжкості виявляють ознаки термінової адаптації з мобілізацією депо катехоламінів та довготривалої адаптації з підвищенням загальної секреторної активності симпатoadреналової системи. Дослідження рівня β -адренореактивності дасть змогу визначити роль периферійного ланцюга симпатичної нервової системи в патогенезі псоріазу.

Метою цього дослідження було вивчення бета-адренореактивності мембран еритроцитів (бета-АРМ) у хворих на псоріаз в залежності від перебігу захворювання.

Матеріали та методи. У дослідженні взяли участь 43 пацієнти з псоріазом обох статей, з них 22 чоловіки і 21 жінка. До групи порівняння були включені 20 умовно здорових чоловіків і жінок відповідного досліджуваній групі віку. Для визначення активності симпатoadреналової системи використовувався непрямий метод оцінки адренореактивності організму. Суть методу полягає в кількісній оцінці ступеня інгібування гіпоосмотичного гемолізу еритроцитів у присутності бета-адреноблокатора. За норму були прийняті значення від 2 до 20 одиниць оптичної щільності (од.). Величина бета-АРМ більше ніж 20 од. характеризує знижену адренореактивність організму (тобто кількість адренорецепторів на мембрані еритроцита зменшена). Статистична обробка отриманих даних проводилася з використанням стандартного пакета програм Statistica 6.

Результати. При аналізі середніх величин бета-адренореактивності у хворих на псоріаз спостерігалось достовірне перевищення показників в порівнянні з параметрами групи контролю (відповідно 28 од. та 17 од.). Середнє значення адренореактивності з урахуванням гендерного розподілу хворих показало достовірне розходження показників бета-АРМ: у чоловіків – 30 од., у жінок – 24 од. У дослідженні вивчалася адренореактивність організму в залежності від ступеня тяжкості псоріазу. Результати показали, що середня величина адренореактивності у хворих на тяжкий ступень псоріазу становила 38,9 од., що достовірно більше, ніж у хворих з легким та середньотяжким ступенем псоріазу.

Висновки. Таким чином, дослідження дало змогу виявити значні коливання середніх величин бета-АРМ у хворих на псоріаз. Виявлено зниження адренореактивності мембран клітин з прогресуванням псоріазу. Показано взаємозв'язок величин бета-адренореактивності й вираженості клінічних проявів псоріазу. Величина адренореактивності може мати певне діагностичне значення і в сукупності з клінічними характеристиками хворих на псоріаз бути своєрідним критерієм індивідуальної реакції організму в процесі його адаптації в умовах активації симпатoadреналової системи і деструктивних впливів на клітинні структури.

Комплексна терапія хворих з вогнищевою алопецією на тлі дисбалансу мікроелементів

О. О. Сизон, І. Д. Бабак, М. О. Дашко, І. О. Чаплик-Чижо

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Вступ. Сьогодні спостерігається тенденція до збільшення кількості пацієнтів із захворюваннями волосся, починаючи від їх підсиленого випадання до різних клінічних форм облісіння, що призводить до суттєвого погіршення якості життя хворих і визначає його медико-соціальне значення. Увага багатьох дослідників привернена до гіпотези впливу екзогенних і ендогенних чинників на функціональний стан волосся, особливо есенціальних і токсичних мікроелементів.

Мета роботи – підвищити ефективність комплексної терапії хворих на вогнищеву алопецію шляхом корекції дисбалансу мікроелементів.

Матеріали та методи. Під нашим спостереженням перебувало 35 хворих з вогнищевою алопецією та 15 практично здорових осіб. Визначення мікроелементів у складі волосся здійснювали за допомогою кількісного та якісного емісійного

спектрального аналізу, який проводився на спектрографі СТЕ-1 та ІСП-51. Усі 35 хворих становили основну групу, яка отримувала модифіковане лікування, та 15 пацієнтів – порівняльну, які лікувалися за традиційною схемою (з використанням топічних глюкокортикостероїдів і мікроелементів).

Модифікована терапевтична схема полягала в застосуванні пацієнтами в комплексній терапії алопеції додатково до традиційного лікування автогемотерапії за схемою, реосорбілакту по 200 мл внутрішньовенно крапельно впродовж 10 днів, дермапро по 1 капсулі двічі на добу та натубіотин по 1 таблетці (5 мг) на добу. Лікування проводилось протягом 30 днів з проведенням повторного терапевтичного курсу через місяць.

Результати та їх обговорення. Серед обстежених було 17 жінок та 18 чоловіків з вогнищевою алопецією. Характеризуючи кількісні показники, ми встановили різницю між складом мікроелементів (мкг/г) волосся хворих на вогнищеву алопецію та нормою. Статистично вірогідним ($p < 0,05$) при вогнищевій алопеції до лікування були збільшені рівень магнію до $59,4 \pm 21,01$ (у групі контролю – $6,59 \pm 2,91$); алюмінію – до $25,5 \pm 6,47$ (в групі контролю – $1,39 \pm 0,33$); кремнію – до $14,0 \pm 2,76$ (в групі контролю – $2,92 \pm 1,33$); ванадію – до $0,41 \pm 0,13$ (в групі контролю – $0,012 \pm 0,006$); марганцю – до $2,81 \pm 0,94$ (в групі контролю – $0,077 \pm 0,029$); заліза – до $16,6 \pm 7,0$ (в групі контролю – $0,774 \pm 0,168$); нікелю – до $0,61 \pm 0,14$ (в групі контролю – $0,077 \pm 0,026$); міді – до $4,37 \pm 1,3$ (в групі контролю – $0,212 \pm 0,044$); срібла – до $0,59 \pm 0,19$ (в групі контролю – $0,10 \pm 0,02$); барію – до $6,0 \pm 1,47$ (в групі контролю – $1,14 \pm 0,24$).

Після проведеного лікування в осіб порівняльної та основної груп відбулося зменшення досліджуваних показників з вірогідною ($p < 0,05$) різницею, зокрема рівень становив: магнію – відповідно $55,1 \pm 21,01$ і $21,6 \pm 5,56$, алюмінію – $19,1 \pm 7,04$ і $9,6 \pm 2,56$, кремнію – $11,2 \pm 4,04$ і $4,7 \pm 1,24$, ванадію – $0,33 \pm 0,14$ і $0,08 \pm 0,003$, марганцю – $1,76 \pm 0,14$ і $0,092 \pm 0,014$, заліза – $14,38 \pm 3,48$ і $5,45 \pm 1,34$, нікелю – $0,59 \pm 0,002$ і $0,45 \pm 0,04$, міді – $3,38 \pm 1,48$ і $2,22 \pm 0,94$, срібла – $0,48 \pm 0,08$ і $0,25 \pm 0,004$, барію – $4,98 \pm 1,42$ і $2,48 \pm 0,889$.

Висновки. Комплексна схема лікування хворих на вогнищеву алопецію зі структурними та мікроелементними змінами волосся із залученням автогемотерапії, реосорбілакту, пробіотика дермапро та натубіотину чинить нормалізуючий вплив на мікроелементний склад волосся і сприяє швидшому регресу клінічних проявів дерматозу порівняно зі стандартною терапією.

Сучасні можливості удосконалення діагностики псоріазу

О.О. Сизон, О.А. Билинська, М.О. Дашко, Т.І. Рудник
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Вступ. Проблема удосконалення діагностики та лікування псоріазу обумовлена перманентним зростанням рівня захворюваності, варіабельністю клінічного перебігу, нерідким розвитком атипичних форм дерматозу, резистентних до традиційної терапії, зменшенням термінів ремісій.

У патогенезі псоріазу важливу роль відіграє ураження судин мікроциркуляторного русла, структурні та функціональні зміни якого є субстратом для втягнення в процес системи гемостазу. У хворих на псоріаз спостерігають активацію коагуляції та фібринолізу, підвищення адгезії та агрегації тромбоцитів, посилення ретрактивних властивостей крові. Зміни згортання та фібринолізу можуть прогресувати навіть до трансформації в дисеміноване внутрішньосудинне згортання (ДВЗ).

Мета роботи – вивчити деякі патогенетичні механізми розвитку та діагностики псоріазу, артропатичного псоріазу, їх коморбідних станів для запобігання виникненню загострень дерматозу і вдосконалення тактики його лікування.

Матеріали та методи. Під нашим спостереженням перебувало 48 хворих з поширеним псоріазом віком від 18 до 70 років, серед яких було 27 (56,25%) осіб чоловічої статі та 21 (43,75%) – жіночої. У 23 (47,91%) хворих було діагностовано артропатичний псоріаз. Встановлено, що в 15 (65,22%) хворих на артропатичний псоріаз ураження суглобів виникало через 5–15 років після дебюту шкірного псоріатичного процесу. В 11 (47,83%) випадках виявлено залежність між початком суглобових уражень і проявами псоріатичних шкірних висипань. Виявлено високий ступінь псоріатичного ураження нігтів різного характеру (82,61%) та поліартрит у ураженнях дрібних суглобів кистей рук і стоп (69,57%), ФН середнього ступеня активності (60,87%) зі збереженням професійної здатності в 47,83% хворих.

У 35 (72,92%) з 48 хворих на псоріаз встановлено домінування поширеного псоріатичного шкірного процесу з типовим (83,33%), великопляшковим (39,58%) висипом, з помірним ступенем інфільтрації (60,42%), середньої тяжкості (62,50%), змішаного типу (66,67%), у стаціонарній стадії (58,33%) та часто рецидивним перебігом (47,92%).

Модифікована схема діагностики охоплювала, крім обов'язкових досліджень, вивчення показників гемостазу: час згортання за Лі–Уайтом, кількість тромбоцитів, автокоагуляційний тест на 2-й (A_1), 10-й хвилині (T_1), загальний фібриноген, активований час рекальцифікації, тромбіновий час, антитромбін (АТ-III), паракоагуляційні тести, продукти деградації фібриногену, ретракція кров'яного згустка, спонтанний фібриноліз та спонтанний лізис.

Результати та обговорення. У всіх 48 хворих з поширеним псоріазом у ході комплексного обстеження спостерігали зсув системи згортання в бік гіперкоагуляції: збільшення параметра A_1 ($47,59 \pm 2,60\%$, $p < 0,001$), зменшення T_1 ($2,37 \pm 0,15$ хв., $p < 0,001$) під час автокоагуляційного тесту, незначне підвищення рівня загального фібриногену ($4,43 \pm 0,07$ г/л, $p < 0,05$), позитивні паракоагуляційні тести, прискорення часу згортання за Лі–Уайтом ($461,4 \pm 18,8$ с, $p < 0,001$), тромбінового часу ($13,69 \pm 0,30$ с, $p < 0,001$), активованого часу рекальцифікації ($49,51 \pm 2,20$ с, $p < 0,001$). Реакції протизгортальної системи не відмічені. Помірно виражена ретракція кров'яного згустка ($88,8 \pm 6,0\%$, $p < 0,01$), зниження спонтанного фібринолізу ($12,71 \pm 1,6\%$, $p < 0,05$) і подовження спонтанного лізису ($437,2 \pm 16,7$ хв, $p < 0,001$) свідчили про тенденцію до пригнічення фібринолізу. Рівень продуктів деградації фібриногену був підвищений у 18 пацієнтів від 8 до 32 мкг/мл.

Висновки. Запропонована схема комплексного дослідження гемостазу у хворих на псоріаз свідчить про активацію коагуляційної ланки гемостазу з включенням системи фібринолізу, появою продуктів деградації фібриногену і дає можливість зробити заключения про розвиток фази гіперкоагуляції синдрому внутрішньосудинного згортання крові та необхідності динамічного спостереження за цими показниками як у період загострення, так і ремісії. Слід зауважити, що локальне внутрішньосудинне згортання може трансформуватись в дисеміноване, що і буде доповнюючим патогенетичним механізмом розвитку артропатичного псоріазу і соматичної патології.